

Ասի նաև կաղանդի նուէր ալ կըլլայ  
Շատ գնողներն Աքսարայի Հիւսեանց  
Փօթօկրաֆին տունը կրնայ դիմել :





էթէտալիւր շարքը լըրը տատ իթմէքտէ տիրէր :

Մէգըիւր զազէ լալար տէրէր քի , ասըլ Գօմիւն սէրկէրտէլէրի , քէնտի թմէլ ու հարէքէթէրի իլէ Բարիսի ա- թէշէ վիրտիրիթմիշ , Բարիս Սէրքիսգո- պոսուռու վէ ըէհին մագաժընտա թու- թուլան սայիր շախարը Էօլտիրմիւշ պուլունմալարը իլէ պէրապէր , ազ չօգ- խաֆիֆ ճէզալարա հիւքմ օլունմուշլար իքէն , մէգըիւր ճինայէթէրտէ ասլա մէտիսալի պուլունմանքալ , անճագ քէն- տի բօլիթիգաճա տուլղուլարընա գա- բըլարագ , պիր ասքէր կիպի , Գօմիւն օրտուսուռտա խըրմէթ իթմիշ օլան Սիրալայ Բօսէլ , թիւֆէնքէ թուլթու- լամալը իտի :

Պու մազգուրտան պաշգա , Միրա- լայ Բօսէլ , զայէթլէ կէնճ , կիւղէլ , պէհաաբը , վէ Բրուսիա մուհարէպէ- սինտէ , սօն տէրէճէտէ պիր զայրէթ վէ չէճաթլար տէօլիւշմիւշ , քեաֆիէ- յի կէնճ Ֆրանսըլար կիպի , Բրուսիա- լըլարա գարը սօն նէվէսինէ գառար ուղրաշմազլըլը իտտաա իլլէմիւշ , վէ պուլնար իլէ , Ֆրանսա Էհալիսինին կէնճ թագըլմընէ հիւսնի թէվէճճիւ- հինի , քէնտի իւզէրինէ ճէլպ իլլէմիւշ պուլունտուղու իլին , մէգը ումուշ գաթ- լինտէն նէլէթ իտէճէք միւքէտտէր տուլղուլարը թաշթը թէվէքէքըիւրէ ալ- մայը , վէ անը , Էօլիւմ ճէզաաբընտան մուաֆ թուլթուլը իտի տէյի պէհանը Էֆքեալ իլլէմէքտէ տիրէր մէգըիւր զազէթալար :

Հալ պու քի , Միրալայ Բօսէլ , Ֆը- րանսըլ օրտուսուռտա պիր ասքէր ի- տի , վէ Գօմիւն օրտուսուռ տալի տաը պիր օրտու օլուպ , Ֆրանսըլ օրտու- սուռա խասիմ պիր օրտու հալ ու հէյ- եթթինտէ իտի :

Միրալայ Բօսէլ , քէնտի օրտուսու- ռու թէրք իտիպ , տիւշմէնինին (Գօ- միւնիւն) օրտուսուռա կէչտի , վէ տիւշ- մէն խաթթընա կէչիպտէ քէնտի օր- տուսուռա գարը սիւրհ չէքէն հէր պիր ասքէր , հէր մէմալիքտէ , վէ ալլէլուռ- սուս մէտէնի մէմալիքէրտէ , Էօլիւմ ճէզաաբընա հիւքմ օլունտուր :

Վէ գայէթլէ հագըր օլարագ Էօլլէ զաչ օլունտուր քի , Էկէր Գօմիւն իս- եանը ասըլ իլիթէրրտա փուգու պուլ մուշ օլա , վէ ինիլիթէրա օրտուսուռ միրալայլարընտան պիրիսի , քէնտի օր- տուսուռու թէրք իտիպ ասը օրտուսուռ թարաֆընա կէվիշ պուլունտա իտի , մէրգուսուռ գաթթինի Էն Էվիլէ թա- լապ իտէլիլէր , պիղղաթ մէգըիւր Էօլուն- րա զազէթալարը քէնտիլէրի օլաճագ- լար իտի :

Մէկէրլի Ֆրանսա օրտուսուռ տալի- լինտէ , Միրալայ Բօսէլ կիպի , քէնտի բօլիթիգաճա Էֆքեալարընա գաբըլա- պիլիւր պաշգա զապիթանլար տալիսի պուլունմագտա տէյիլ մի իտի , վէ սն- լէրտէ տալիսի , Միրալայ Բօսէլին սայիր խաստէլէրինէ մայիք պուլունտան բէք չօգլարը եօգ մու իտի , վէ օնլար տա- լի , մէգըիւր խաստէլէրի միւսաատէ- սի , Գօմիւն օրտուսուռա կէչսէլէր իտի , Գօմիւն խանընը քիմ պաթթըրաճագ իտի :

Վէ Գօմիւն իլին , պու հալլէր հէր նէ իսէլէր , սայիր հէր պիր խանըլար իլին տալիս Էօլլէ տէյիլ մի տիր , իմ- տի պու թարգ Էօլլէրէ միւսաատէ իտիտիքտէ , խանըլար նէ իլէ պա- թթըրաճագլար տըր :

Օրտուլարըն Էն պաշլըգուլիլէթիւնի- զամալթ ասքէրիլէնին սըգը թուլթու- լամալընա տըր , վէ Ֆրանսըլ օրտու- լարընը պօզլուռն վիլմէլէրի սէպէպ-

լէրինտէն պիրիսի տալիս , նիզամալթ ասքէրիլէնին սըգը թուլթուլամալը իտի :

Բուսիա զազէթալարընտա օգուռ- տուղունա կէօրէ , շիտի Գրօնշթատ- տա եաբըլագտա օլան զըրիլը պա- թէրիա , 3,000,000 գարպօնա չըգաճագ իմիլ :

Մէգըիւր եէնի պաթէրիա , Բօր Բօլ (Պօղոսի գուռ) նամ գարունուն գար- շը թարաֆընտա եաբըլագտա տըր :

—Պիզէ գալիլէն պիլտիրիլմիւշ տիր քի , տէր Տէպա նամ Բաբիս զազէթա- սը , Միլլէթ Մէճիսինին թէքրարէն քիւշտընտան սօնրա , Տախիլիէ նա- զըրը , Պօնաբարթ ֆամիլետաը հագ- քընտա պիր թէքիլիֆ մէյտանա գօնա- ճագ տըր :

Մէգըիւր թէքիլիֆ շունտան իպարէթ օլաճագ տըր քի , Պօնաբարթ ֆա միլ- եաբը ազալարընտան հիւ պիրիսի , Էվ- լէլինտէն մախսուս պիր րուխաթնամէ ալմաբէնճա , Ֆրանսա մէմալիքինէ կի- րէմէսինլէր :

—Մ. վիթթօր Հիւկօնուն Բաբէլ նամ զաթթաա , Մ. Թիլէրին հիւքմի իլէ թաթիլ իթտիրիլմիւշ տիր :

—Ֆրանս նամ Բարիս զազէթաաբը- տա , ալթիտէքի սուրէթիտէ օգուռմուշ տուր :

«Լիւլլէրն շէհրինտէն ալտըլմըլ խապէրլէր , սապըք Նաբօլի Գըրալը , վէ իզապէլա Գըրալիչաաթ թէվապիլէ- րինի միւքէտտէր տուլղուլարա իլգա ի- տէճէք սուրէթտէ տիրլէր :

«Սապըք Նաբօլի Գըրալիչաաբըն քարընտաը օլան , վէ սապըք Խաբան- եա Գըրալիչաաբըն տալի կիւլլէլիսի օլան Վօնթ տը ճիլրճէլթի , քէնտի քէնտուլի Էօլտիրմիւշ տիր :

«Միւմայիլէյի Բրէնա , հէնուգ օթուգ եաշընտա պուլունուպ , խաբանեա օր- տուսուռտա պիր սիւարի ալալընա Գօ- մանտանլըլ իթմիւշ , վէ մէգըիւր մէ- մուրիլիլէթինտէ , քէնտի նամ իլլէմիւշ իտի :

—Ֆրանսանըն Բօ շէհրինտէն թէլէկ- րաֆիլա պիլտիրիլմիւշ օլունտուռա նէ- զարէն , սապըք Խաբանեա Գըրալիչաաթ , Գըլը շէհրի մէգպուրտա կէչիլմէք նի- յէթինտէ պուլունմագտա իքէն , Ֆրան- սա հիւքիլմէթինին տալիլթի իւզէրի- նէ մէգըիւր նիլէթինի թէքը իլլէմիւշ տիր :

Ֆրանսա Հիւքիլմէթի , միւշարիլէյի- հա հազըլթիլէրինին , խաբանեա հու- տուսուռա օլ գառար եազըն պուլուն- նան մէգըիւր շէհրիտէ իգամէթ իլլէ- մէսի , խաբանեա մէմալիքինտէ , բօլի- թիգաճա ալթիլթիլէքէրէ պիր թէշ- վիգաթ օլմուշ օլուր տէյի պէհանը Էֆ- քեալ իլլէմիւշ տիր :

(Ֆրանսա Հիւքիլմէթի , խաբանեա մէմալիքի գարըլըլըլարընը պիր պէ- լասըն զաթթէն չէքմիշ օլունտուռտան , իքիլնի պիր պէլայա տալիս սէպէպի- եթթ միլլէպիլիլ օլան խուսուսլարը կէօ- ղէթմէքտէ տիր :)

ԲԱՐԻՍՏԷՆ ԹԱՀՐԻՐԱԹ

Բարիս , 24 նոյ . 1871  
Լեալէթլէրէ վէ Էճնէպի մէմալիք- լէրէ Բարիս հագըքտա խապէր կէօ- թիլմէք իլին մուհասէրէ հէնկեամբն- տա պալօն իլէ Էօլմուլուգ իթմիւշ օլան իլիտ առտուլար կէչն հաֆիթա թէճէմ- միւ իլլէտիլէր , Կամպիլթիթա , տը Ֆրան- վիլէ վէ օլ վազըլթ իսթիթալանէն նա- զըրը պուլունմուշ օլան Բամբօն , մէգ- քիւր թէճէմիլտէ հազըլ պուլունմուշ- լար տըր , պուլար , մէրգուսան գօրգ- մազ հալա Էօլմուլարընա թէվիլի օ-

լունմազ իւզըն , պիր միտալ պաթթըրթ- մասընը հիւքիլմէթտէն թալապ իլլէ- մէեէ գարար վիրմիլլէր տիր : Վազա- , մէրգուսան հալա Էօլմուլարընըն քեաֆ- ֆէսի տալի , այնի տուլղուտան թաշ- րիգ օլունուպ տէ մէգիւր Էօլմուլուգու իճրա իթմէմիլլէր տիր , շէօլլէ քի պա- զըլարը հըրաք շան ու թամալարընտան նալի , պազըլար , մուհասէրէ մէշագ- գաթլարընտան գուրթուլմագ իլին , ֆագաթ չօլու , Բարիսին վէ Ֆրանսանըն սէլամէթի խաթը իլին մէգըիւր Էօլ- մուլուգու իճրա իտէրէք քէնտիլէրինի թէհիլէքէե սալմըլար տըր : Պուլար , միւքեթաթա հագգ իտինմիշ օլուպ , միւշէրէք Գըլընմաեա տալի լալըք տըրար : Չիւնքի , զաթթէն գալիլա իլ- լէտիլքտէն վէ տիւշմէն Էօնիւնտէ Էօ- միւրէրինի թէհիլէքէե իլգա իլլէտիք- տէն սօնրա , տիլէր թարգ ֆագաթ սահիհ պիր թէհիլէքէե քէնտիլէրինի սալմըլար տըր :

Պուլարտան պազըլարը , սահիլի սէլամէթէ վաթը օլունուլար , տիլէրլէ- րի իսէ պէօլլէք սէրէնճամլար չէքտի- լէր , պու սօնրաքիլէրին իլինտէ «Ֆը- րանսանըն տօթլարը» նամը իլէ օլա- րագ Պէճիգալըլարտան իպարէթ օլան պէօլլիլին գօրգու փէրլա պիլմէեէն չալուլու , Շանգի նամ հալա վարօրու իլէ Էօլա չըգմիւշ օլունուլու հալտէ , Էօլ- տա տէշէթլու պիր ֆուրթունաեա թուլթուլուպ , Պալիլէրա տաղարընա տիւշմիւշ վէ պաշը եարալանմըլ վէ գա- պուրղա քէմիլլէրի իլէրինէ պաթմըլ օլունուլու հալտէ , Բրուսիալար թա- րաֆընտան Էսիլ թուլթուլմուշ , ֆա- գաթ պուլունուլ իլէ պէրապէր , տիւշմէ- նին Էլինէ կէչմէսին իլին համիլ պու- լունտուլու մէթուպլարը բարէ բար- չա իթտիքտէն սօնրա , Միւնիլթէ կէօ- թիլիլիլմիւշ վէ Էհալի թարաֆընտան պիր թագըմ հագարէթլէր կէօրիւպ տաեազ եէտիքտէն սօնրա , թամ իքի ալ գարանլըլ պիր զընտանա ալթմըլ , պաթէհու , հարպ Էսիլլէրի հագքըն- տա տլէսէվիլէ նէ մուամէլէ ճայիլ կէօրիլիլ Իսէ , անըն հագքընտա տա- լի այնի մուամէլէ իճրա օլունմուշ վէ պու սուրէթլէ թամ տէօրթ ալ պիր թագըմ մէշագգաթլար չէքմիւշ տիր : իլլթէ պու թարգ առամլար իլին տիր քի պիրէր միւքեաֆաթ թալապ օլուն- մագտա տըր , չիւքհիլիլ , հիւքիլմէթ , մէգըիւր միւքեաֆաթ վիրմէեէ միւ- սարաաթ իտէճէք տիր :

Հիւ պիր տաամ , պուլնար կիպի , պիլիւք թէհիլէքէրէ սալըպտէ միւ- քեաֆաթ ալմաեա լաեք օլամմըլ տըր : Ալթիտէ թարիֆ իտէճէկիլմիւշ վէճ իւզըն , պիր ինիլիլ թարաֆընտան վի- րիլէն միւքէտտէր պիր միւտալմէթ (յարաառուլթիւն) իպրէթինի սիլլէ- րէ պէհան իլլէմէմէ միւսաատէ պու- եուրուն :

Մէրգուլմ ինիլիլ , պիլիւք պիր սէրլէթէ միւլք օլուպ , սէաաթթի հալ տէյիլ իսէ , պարէմ հիւ տէյիլ իսէ , Էօմիլիլինին իլինտէ սահիհ պիր զէվիլ տուլմագսըքըն վազթինի զէվիլ ու սէ- ֆա իլէ կէչիլմէք իլին զէնկիլլիլինին պիլիւք բայըր իսրաֆ իլլէտիքտէն սօնրա , ճանընա գառա իլլէմէեէ գա- րար վէրիլ :

Պոն կիւնիլմ տիր տէտիլի կիւնիւն ալիւշաթը քի օլ կիւնիլ տալիս սօն տէֆա օլարագ պիր թագըմ հօլար- տալըլար իթմիւշ իտի , Էրքէնտէն խա- նէսինէ տէօնիլպ , իւսթիլնէ պաշընա թէքմիլ սուրէթտէ տիւլլէն վիրիլ վէ եազըլիլանէսիլէօնիլտէ օլունուլարթա- պանճալարըն եանընա գօր վէ պիր

գալ մէթմուպ եազար , վէ պաթէհու քէնտի պիրիլէք սէվիլիլիլ օլունուլ օ- լան կէնճ պիր գառընըն մէնֆաթթընա օլարագ վաթիլլէթնամէսինիլ եաբըպ , իլի պիր իլէ եաթթմըլըմ տըր տէյի զանն իլլէտիլի վարիլլէթինին պազը գալան զըմընը մէրգուլմէեէ թէքը իտէր :

Մէգըիւր հագըլըլըլարընը կէօր- տիւքտէն սօնրա , Ալլահը խաթթընա կէթիլիլ , վէ իլլէեէճէկիլ ալլէ ու հա- րէքէթի իլին աֆիլ պուլունմաաբընիլ- եազ իտէր վէ պաթէհու , թապանճա լարտան պիրիլինի պիր Էլինէ Էլինտէ թուլթուպ , գուլտաղընը անը իւզէրի- նէ գօլտուլու սըրաաա պիր տէ օտա գառուսու վուրուլար : Գարուսու վու- րան պիր խըտմէթքեալ օլուպ , քէն- տի մապահաթիլիլգարընտան պիր մէք- թուպ կէթիլմէքտէ իտիլմէրգուլմաա- լահաթիլիլգար , մէգըիւր մէթուպուռն- տա , քէնտիլին ֆագըր օլունուլ վէ պուն- տանտա մաաաա պիր չօք պօրճ պը- րագմըլ օլունուլունու պիլտիրիլ իտի : Մէգըիւր խապէր , պիլիլմիլիլիլիլին նի- եթթի իճրաաբըն Էնկէլ օլունուլ չիւնքի ֆագըլ հալտէ օլունուլ իլին , մէսուռ գըլմագ իսթէտիլիլ գարընտ պըրագա- ճագ հիւ պիր մալի պուլունմաագտա իտիլիլիլ տէքիլ պօրճ պըրագմըլտիլմէք տիր քի պօրճուլուն Էտա իթմէքսիլլին , նամուսուլուլըլա Էօլէճէք իտի : Ֆա- գաթ մէրգուլմ ինիլիլիլ , տօղրու ա- տամ օլունուլունտան , եաշումաեա վէ քէնտի նիլէթինի թէէլիլ իլլէմէեէ գառար վիրիլպ , Հիւտիլթանըն , ինիլիլ- թէրրանըն հիւքմիլ թաշթընտա պու- լունտան զըմընա կիտէր վէ օրաաա չա- լըլմաաթ սաեէսինտէ փըլ , գազանքալ , տէյիլ խալընըլ պօրճարընը վիրիլ , հաթթա պիր չօք տա վարիլէթ սա- հիլիլ օլուր : վէ պաթէհու լօնտրա- եա կիտէրէք , թէէլիլ իլլէմիւշ օլունու- ղու նիլէթինի իճրա իտէր եանիլ թա- պանճա իլէ քէնտու քէնտուլի վուրուպ Էօլտիրիլ :

Տիլէր պիր առամ , կէնճ պիր գառը իլէ Էլլէնիլ ֆագաթ գարըն սօյուղ չըգ- տըլընտան , հաթթա գօճաաբըն տալի տէօլմէեէ գալըլըլտըլընտան , մէրգու- մէտէն ալտըլ ինիլիլգաթ ալմագ իւզըն գարաբըն , հալլիլտէ պուլունտուլու վազթիլ գօլլաաարագ խանէսինին թա- եիլքէք գաթթընա չըգըլ գառընըն իւզէրինէ ալթըլըլ վէ գարը տըր տէր հալ ալթընտա գալըլ րուհունու թէս- լիլ իտէր :

(Թիւրքիլիլ խալաաա)

ՍՈՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ

Լոնարա 13 դեկտ.

Բրէնա տը կալըն խաթթալըլը Էլլիլէ եիւլ թուլթու :

ՍԱՐՐԱՖԵԻԷ

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻՆՉԱՍԸ

|                              |       |
|------------------------------|-------|
| Խաչ Բուր Գեկու 5 Ալլադ գարան | 35-42 |
| » » 4 Սապահ ալըրը            | 35-41 |
| » » Սապա 6                   | 35-43 |

|                               |        |
|-------------------------------|--------|
| Բարօր                         |        |
| Խաթթըլը 1865                  | 355-   |
| » 1866                        | 541-   |
| » 1868                        | 281-50 |
| Սոսիլթիլ թէլլէրալ             | 40-20  |
| Քիլտիլ                        | 42-19  |
| Շրմուրթիլիլ ալհիլիլիլ         | 445-   |
| Թրաթիլիլ հիլաթիլիլ տալթըլ Էօլ |        |

ՍԱՀԻՊ ԳԱԶԷԹԱ

ԳԱՐԱՊԵՏ 8. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթաա Բէնճիլ միլիլ Բազարընտա  
Նօ 29 Իրսի խանընտա :